

Η Φωνή της Υπαίθρου στην Ελλάδα Φανταζόμαστε το μέλλον

Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

Η μεγαλύτερη ακτογραμμή της Ευρώπης με βουνά, δάση, λίμνες και χιλιάδες νησιά διάσπαρτα στο μπλε του Αιγαίου ανατολικά, την Μεσόγειο θάλασσα νότια και το Ιόνιο δυτικά.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ:

10.720.000

Μέση πυκνότητα πληθυσμού:

81 ανά km²

ΕΚΤΑΣΗ:

131,957 km²

ΓΕΩΡΓΙΑ:

απασχόληση 11%
επί του συνόλου

Γυναίκες 34,8%

Άντρες 65,2%

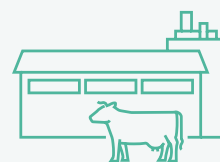
94,3% της χώρας
είναι αγροτική

54,8%
του πληθυσμού ζει
σε αγροτικές περιοχές

6.000 νησιά

227 κατοικημένα

684.950
γεωργικές ιδιοκτησίες

77,3%
είναι <5 ha (ΧΓΕ)

3,7% των ιδιοκτητών
είναι <35 ετών

33,5%
των ιδιοκτητών
είναι >65 ετών

¼ του πληθυσμού

ζει τουλάχιστον 60 λεπτά με το αυτοκίνητο

από ένα κέντρο με πληθυσμό πάνω από 50.000 κατοίκους

1.000.000 άνθρωποι στην Ελλάδα πρέπει

να ταξιδέψουν τουλάχιστον **90 λεπτά για να φτάσουν
στην κοντινότερη πόλη**

>6 ώρες κατά μέσο όρο από τα νησιά στην περιοχή
του Νότιου Αιγαίου **για να φτάσουν στην πλησιέστερη πόλη**

Πηγές: European Commission Statistical Factsheets, Greece June 2020,
OECD, Territorial Reviews, Regional Policy for Greece Post 2020

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΙΑ ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Διοργάνωση: Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο – Δίκτυο Πίνδος – Κτηνοτροφικός Σύλλογος Αττικής – Ομάδα Τοπικής Δράσης LEADER/CLLD Αχαΐας - Ομάδα Τοπικής Δράσης LEADER/CLLD Πάρνωνα – Περιφέρεια Ηπείρου

- 01. **ΕΑΔ - Ομάδα Εστίασης 1**
Καρδίτσα, Τρίκαλα, Σέρρες
- 02. **ΕΑΔ - Ομάδα Εστίασης 2**
Αργολίδα-Αρκαδία, Αιτωλοακαρνανία, Ηλεία
- 03. **ΕΑΔ - Ομάδα Εστίασης 3**
Νησιά Βορείου & Νοτίου Αιγαίου
- 04. **ΕΑΔ - Ομάδα Εστίασης 4**
Δυτική Μακεδονία
- 05. **Ομάδα Τοπικής Δράσης LEADER/CLLD Αχαΐας**
- 06. **Ομάδα Τοπικής Δράσης LEADER/CLLD Πάρνωνα**,
για την περιοχή της Νότιας Κυνουρίας
- 07. **Δίκτυο ΠΙΝΔΟΣ**, για την ευρύτερη
περιοχή της Πίνδου
- 08. **Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας
και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Ιωαννίνων**,
για την περιοχή της Ηπείρου

Κτηνοτροφικός Σύλλογος Αττικής

- 09. Δωρίδα
- 10. Πάρνηθα
- 11. Ορεινή Αχαΐα
- 12. Σέρρες
- 13. Μεσσηνία
- 14. Ελατοχώρι
- 15. Μικρές Κυκλάδες
- 16. Λέρος
- 17. Αττική
- 18. Ελασσόνα

Από 12/1 - 28/1 2021

 18
διαδικτυακές
συναντήσεις

 175
συμμετέχοντες

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Αδυναμίες

- Συχνές ακραίες καιρικές συνθήκες
- Αναποτελεσματική διαχείριση του νερού
- Πιέσεις για την ορθή χρήση γης

Ευκαιρίες

- Χαμηλό αποτύπωμα άνθρακα
- Κυκλική οικονομία
- Πλούσιες περιοχές σε βιοποικιλότητα και φυσικούς πόρους
- Ύπαρξη διαφορετικών μικροκλιμάτων που επιτρέπει την παραγωγή υψηλής ποιότητας γεωργικών τοπικών προϊόντων

Όραμα

- Προώθηση βιοοικονομίας
- Αποτελεσματική διαχείριση των υδάτινων πόρων
- Επενδύσεις για άρδευση και προστασία από πλημμύρες
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης του πληθυσμού για την βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών πόρων

Οφείλουμε να διατηρήσουμε τους φυσικούς μας πόρους

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Αδυναμίες

- Ανεπαρκές οδικό δίκτυο σε απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές
- Μη ικανοποιητική πρόσβαση σε υγειονομικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και δημόσιες υπηρεσίες, κυρίως σε ορεινές περιοχές και μικρά νησιά
- Ανεπαρκής σύνδεση μεταξύ νησιών και κύριων λιμανιών, κυρίως τους χειμερινούς μήνες
- Αυξημένο κόστος μεταφοράς για τα νησιά

Ευκαιρίες

- Καλύτερη κάλυψη και συνδεσιμότητα με την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων

Όραμα

- Καλύτερες υποδομές για τους κτηνοτρόφους και σχολεία για τα παιδιά τους
- Απλοποίηση του νομικού πλαισίου για μικρής κλίμακας επενδύσεις
- Δημιουργία Κέντρων μιας στάσης (One-stop shop) σε δημόσιες υπηρεσίες
- Βελτίωση της συνδεσιμότητας σε ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές
- Δημιουργία πειραματικών αγροκτημάτων και υποστήριξη της μεταφοράς γνώσης

Θα ήθελα
έναν μικρό
κινηματογράφο
και μια
βιβλιοθήκη

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Αδυναμίες

- Μετανάστευση νέων και γυναικών
- Οι περισσότεροι κάτοικοι των μικρών ορεινών κοινοτήτων και των νησιών του Αιγαίου κατά τους χειμερινούς μήνες είναι ηλικιωμένοι
- Περιορισμένη τουριστική περίοδος

Ευκαιρίες

- Η κρίση του COVID 19 άλλαξε τις αντιλήψεις της αστικής ζωής έναντι της ζωής στην ύπαιθρο
- Η τηλεργασία έχει αυξήσει την ελκυστικότητα των αγροτικών περιοχών

Όραμα

- Ανάπτυξη κάθετης παραγωγής στον τοπικό πρωτογενή τομέα
- Στοχευμένη γεωργική εκπαίδευση
- Διαθεσιμότητα μη γεωργικών δραστηριοτήτων
- Να αντιστραφεί η αρνητική αντίληψη των νέων ανθρώπων σχετικά με την γεωργία

Δεν θέλω να
χάσω άλλους
φίλους

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

Αδυναμίες

- Άσχημες συνθήκες για τους μετανάστες που εργάζονται στον πρωτογενή τομέα
- Η προσφυγική κρίση στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου επηρεάζει την οικονομική και κοινωνική ζωή

Ευκαιρίες

- Υπάρχει μεγάλος αριθμός μεταναστών της διασποράς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη

Όραμα

- Δράσεις κοινωνικής ένταξης για Ρομά και μετανάστες μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης
- Κοινωνική στέγαση για μετανάστες - εργάτες γης
- Θέσπιση πολιτικής φορολογικών κινήτρων για εγκατάσταση στην ύπαιθρο

Θα ήθελα να ακούω παιδικές φωνές στο χωριό μου

ΕΙΣΟΔΗΜΑ, ΕΡΓΑΣΙΑ, ΘΕΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Αδυναμίες

- Περιορισμένες θέσεις εργασίας για νέους και γυναίκες
- Μικρά και κατακερματισμένα αγροτεμάχια
- Έλλειψη οικονομικών κλίμακας και δυνατότητα μεταποίησης
- Απουσία επαγγελματικής κατάρτισης και συμβουλευτικών υπηρεσιών για τους παραγωγούς
- Έλλειψη νέων με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης και εξειδίκευσης
- Οι γεωργικές περιοχές εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη μονοκαλλιέργεια

Ευκαιρίες

- Εστίαση σε πιστοποιημένα προϊόντα ποιότητας
- Επενδύσεις σε δυναμικές / εξειδικευμένες και υψηλής ποιότητας καλλιέργειες
- Ο τουρισμός ως οικονομική δραστηριότητα για όλο το χρόνο
- Εύκολη πρόσβαση στη δανειοδότηση του πρωτογενή τομέα μέσω συνεταιριστικών τραπεζών

Όραμα

- Εξειδικευμένα τραπεζικά προϊόντα για αγρότες / κτηνοτρόφους
- Επιχειρησιακά προγράμματα για την ανάπτυξη νέων θέσεων εργασίας του τομέα της μεταποίησης/επεξεργασίας
- Δημιουργία «Σήματος» αναγνωρισιμότητας κάθε αγροτικής περιοχής

Θα ήθελα τα
παιδιά μου, να
μην νιώθουν
την ανασφάλεια
εύρεσης
εργασίας

ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ – ΤΡΟΦΙΜΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Αδυναμίες

- Πολύ περιορισμένη επεξεργασία/μεταποίηση των τοπικών προϊόντων
- Περιορισμένες ευκαιρίες για επαφή/σύνδεση μεταξύ καταναλωτών και παραγωγών

Ευκαιρίες

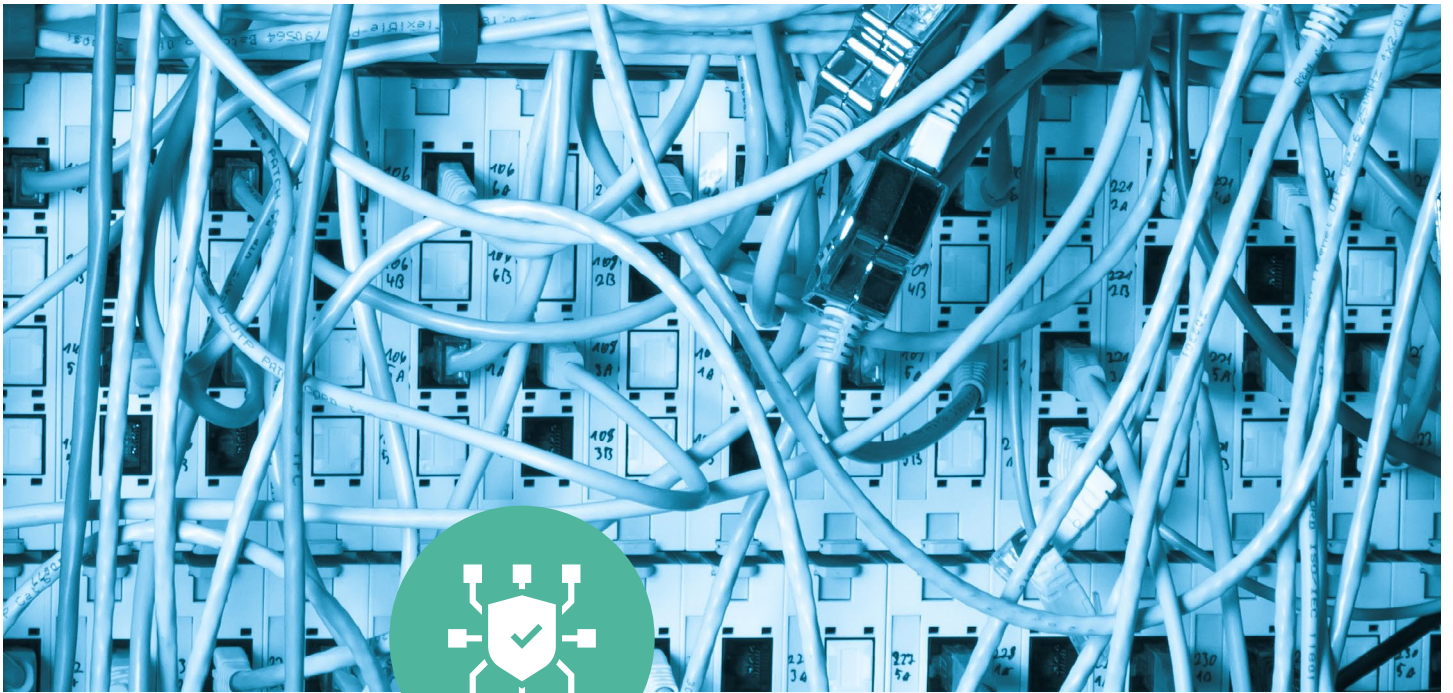
- Μεγάλη ποικιλία προϊόντων υψηλής ποιότητας
- Σύνδεση των τοπικών προϊόντων με τις πλούσιες παραδόσεις και τον πολιτισμό
- Ο τουρισμός σε συνδυασμό με την γαστρονομία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για την προώθηση πιστοποιημένων ποιοτικών τοπικών προϊόντων

Όραμα

- Δημιουργία τοπικών αγορών/σημείων πώλησης για τοπικούς παραγωγούς, προκειμένου να γεφυρωθεί το χάσμα με τους καταναλωτές
- Ανάπτυξη τοπικών αλυσίδων εφοδιασμού
- Ελαφρύτερες συσκευασίες στα προϊόντα

Τα προϊόντα
μας να είναι οι
πρεσβευτές της
περιοχής μας

ΨΗΦΙΑΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Αδυναμίες

- Χαμηλό επίπεδο ψηφιακής παιδείας
- Ανεπαρκής ευρυζωνική υποδομή

Ευκαιρίες

- Τηλεργασία και διαδικτυακή εκπαίδευση σε αγροτικές περιοχές
- Μείωση γραφειοκρατίας

Όραμα

- Τοπική εκπαίδευση, τοπικές δομές και πόροι για την υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού

Κάθε νησί να
έχει 10G

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ & ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΟΛΙΤΩΝ

Αδυναμίες

- Οι πληθυσμοί των αγροτικών περιοχών δεν μπορούν να συνεισφέρουν πλήρως στο σχεδιασμό και την οργάνωση συλλογικών δράσεων τοπικής ανάπτυξης
- Οι αγροτικές περιοχές θεωρούν ότι είναι απομακρυσμένες από τα κέντρα λήψης αποφάσεων
- Το νομικό πλαίσιο είναι συνεχώς μεταβαλλόμενο και περίπλοκο
- Έλλειψη συνεργιών και στρατηγικού σχεδιασμού μεταξύ των τοπικών φορέων

Ευκαιρίες

- Οι πολίτες αναζητούν ενεργά ευκαιρίες για εμπλοκή σε συμμετοχικές διαδικασίες για το σχεδιασμό του μέλλοντος των περιοχών τους
- Το LEADER είναι ζωτικής σημασίας για τη συμμετοχή των τοπικών φορέων στην τοπική ανάπτυξη
- Η δικτύωση μεταξύ τοπικών φορέων αυξάνεται και η συνεργασία μεταξύ τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αρχών βελτιώνεται

Όραμα

- Συστηματική διαβούλευση μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων, της κεντρικής κυβέρνησης και των περιφερειακών αρχών

Υπάρχουν πράγματα που μπορούμε να κάνουμε εμείς οι ίδιοι, ως πολίτες

ΒΑΣΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Προϋπόθεση για τα νησιά του Αιγαίου: μειωμένα μεταφορικά κόστη και επαρκής συνδεσιμότητα

Συγκράτηση και προσέλκυση πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές: Υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης, πολιτισμού, ψυχαγωγίας και ευκαιρίες απασχόλησης

Μείωση πληθυσμού: η μεγάλη πρόκληση για τις ορεινές περιοχές

Στοχευμένες πολιτικές για ορεινές περιοχές και νησιά

Δημιουργία ενός «σήματος» αναγνωρισιμότητας βασισμένο στην γαστρονομία, τον πολιτισμό και την προστασία του περιβάλλοντος

Επέκταση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας χωρίς υποβάθμιση του τοπίου

Υψηλής ποιότητας και πιστοποιημένη παραγωγή με ετικέτα: ένα πλεονέκτημα για την ελληνική γεωργία

Πρόσβαση σε συμβουλευτικές υπηρεσίες και απόκτηση δεξιοτήτων κυρίως από νέους αγρότες

Η ΟΥΡΣΟΥΛΑ ΜΑΣ ΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ
ΝΑ ΞΕΚΙΝΗΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΣ

Θα έχουμε
επιτύχει στο
όραμα μας αν
ενεργοποιηθούν οι
συλλογικότητες

Το όραμα μου για την
περιφέρειά μου είναι να
χαρακτηριστεί
«πράσινη» μετά την
απολιγνιτοποίηση

Χρειάζονται
πολιτικές
για να **γυρίσουν**
οι **οικογένειες**
στα νησιά

**ΑΝ ΤΟ ΟΡΑΜΑ
ΔΕΝ ΥΛΟΠΟΙΗΘΕΙ
ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΜΙΑ
ΙΔΕΑ**

**Όχι μόνο
επιδοτήσεις...**
ας δούμε τι
μπορούμε να
κάνουμε από
μόνοι μας

Ευχαριστίες

σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς που πήραν μέρος στις διαδικτυακές συζητήσεις, στις Ομάδες Τοπικής Δράσης LEADER της Αχαΐας, Αιτωλίας, Χίου, Κυκλάδων, Δωδεκανήσων, Φλώρινας, Καρδίτσας, Καστοριάς, Κοζάνης, Λέσβου, Λήμνου, Ολυμπίας, Πάρνωνα, Σάμου, Σερρών, Τρικάλων, - στο Δίκτυο Πίνδος, στον Κτηνοτροφικό Σύλλογο Αττικής, και στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης.

